

# တၢ်ကွဲး (၂)



## တၢ်နူၤပၢၢ်န့ၢ်ပၢၢ် တၢ်ယိထံက့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် ဇီးတၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ လိာ်က့ၢ်

ပဲကိးဂၢၤဒီးပမၤစၢၤမၤသကိးတၢ်ဒီးကိးဆိးစၢၤလၢယါဆမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤလၢကျဲၤလီၤ ဆိလိာ်သးအါတီၢ်ဆပူၤန့ၢ်လၢပဒီးန့ၢ်ဒီးပစူးကါဆိၤတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. အဒိဒိဖျိပထံၣ်န့ၢ် တၢ်မၤလၢပဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့. တၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤ ကျိၣ်စ့. တၢ်မၤမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤက့ၢ်ဆံးဆံးမိ, တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်က့ၢ်ဘၣ်က့ၢ်သ့ဒီး တၢ်သိၣ်လိ ဆဂ့ၤဆဂ့ၤတဖၣ် နိသိးကန့ၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤဂီၢ်, တၢ်ဟ့ၣ် တၢ်ဘူးတၢ်လဲ, တၢ်ဆိၣ်လိး ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ခိသ့, တၢ်ယုတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ မ့တဖျါ ပုၤဂ့ၢ်ဝိ အတၢ်န့ၢ်သါ တဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

ပန့ၢ်ပၢၢ် ဇီး သ့ ဆိးစၢၤလၢယါ ကျိၣ်စ့ဂ့ၢ်ဝိ သန့ဒီးမၤစၢၤမၤသကိး ဖဲဆသ့ဘၣ်ဆၣ် ဘၣ်ဒိက့ၤပတၢ်ဆိၣ်ဆူၣ်ဆိၣ်ချ့, တၢ်တၢ်တၢ်ဘၢဒီး တၢ် တၢ်ဆိၣ်မူဆဂ့ၤဆဘၣ် စ့ၢ်ကိးန့ၢ်လီၤ.

ပုၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲဒီးပုၤသုးလိာ်ဆိတလဲဆိၣ်ထံကိးပိာ်မိၣ်ပိာ်မိၣ်တဖၣ် ထီၣ်ဘၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲအါဒိၣ်န့ၢ်ဒီးပုၤအဂၤတဖၣ်လၢတၢ်မၤစၢၤမၤသကိး တၢ်ဒီးကိးဆိးစၢၤလၢယါဆမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤက့ၢ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်က့ၢ်

ဝဲၤကျိၤဝဲၤဒုတဖၣ်န့ၢ်ဒိဖျိကျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိ, တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်က့ၢ်ဘၣ်က့ၢ် သ့အပတီၢ် တထီၣ်ဘး ဇီး တၢ်တလၢတၢ်ပုၤ လၢတၢ်ကိးလဲက့ၢ်န့ၢ်အဖိတဖၣ် ဇီး ဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. ( ညီန့ၢ်တၢ်တဖၣ်ဆံးပိာ်မိၣ်/မိာ်တဖၣ်မၤဝဲ )

လိာ်ဆံးဘၣ်တၢ်မၤဆိၤလိာ်ဆိၣ်တၢ်လၢပုၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲဒီးပုၤသုးလိာ်ဆိတလဲ ဆိၣ်ထံကိးပိာ်မိၣ်ပိာ်မိၣ်တဖၣ်လၢအဆိၣ်လၢဝဲးထီၣ်ရံၣ်ယၢ်ကိးပိာ်ပုၤတဖၣ်အဂီၢ် န့ၢ်ဒီးနိသိးပုၤတဝဲၤကျိၤဝဲၤဒုတဖၣ် အမၤစၢၤ တၢ်တဖၣ်ကန့ၢ်ပၢၢ် အါထီၣ် ဝဲထၢၣ်လုး (Centrelink) တၢ်မၤစၢၤဝဲၤကျိၤဝဲၤလၢတၢ်ကိးန့ၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအဂီၢ် ( သဘ / ခဆလန ) , ပုၤဆိးစၢၤလၢယါပိ ခိသ့ဝဲၤဒီး တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဆိၣ်ရဲၣ်လဲဝဲဘၣ်ယး န့ၢ်န့ၢ်ယာ် ဝဲတၢ် နတၢ်ဘၣ်ထွဲဆိၣ်ဒီး ဝဲၤကျိၤဝဲၤဒုတဖၣ် တဖၣ်ဆဆာကတီၢ် နိသိးနကန့ၢ်ဘၣ်သ့ပုၤကျိၣ်ထံတၢ်တဖၣ်နိလဲၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, နကလိာ်က့ၢ်ဒီး တၢ်ဆိၣ်ဆူၣ်တၢ်ဘၣ်ထွဲလၢထးတဖၣ်နိလဲၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် ဇီး မ့ၢ်နကန့ၢ်ဘၣ် တၢ်မၤစၢၤ ဇီးသ့. ညါအါထီၣ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဝဲၤတဖၣ်နိလဲၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်န့ၢ်လီၤ.

### တၢ်မၤလိ “အိၣ်” အဂ့ၢ်



**မတကလဲၣ်**  
 “အိၣ်” ဝဲမ့ၢ်ဝဲပိာ်မိၣ်သးပုၤလၢအဆိၣ် ဒီးအဖိ (၄) ဂၤ, အသးဆိၣ်(၄၅)န့ၢ် ဒီးမ့ၢ်ပုၤဆိၣ် ဖဲလၢကိာ်ပယိန့ၢ်လီၤ. အဝဲဖဲဆိၣ်ဘၣ်လဲလၢ ကိာ်ဆိးစၢၤလၢယါ (၇) န့ၢ် ဒီးမဲးတၢ်မၤတၢ်လၢ တန့ (၃၅) န့ၢ်ရဲၣ်လၢ တၢ်မၤကဆိၣ်တၢ်အဖိပန့ၢ် လၢ ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤနီၤတဂၤဒဲၣ်အတၢ်မၤလၢအပူၤ ကွဲၣ်န့ၢ်န့ၢ်လီၤ. အဝဲတဒီးန့ၢ်ဘၣ် လိာ်တၢ်အၢၣ် လိာ်လၢတၢ်မၤဂီၢ် နိတဘျီဘၣ် ဒီးဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ် ဘူးဟ့ၣ်လဲအီၤ လၢ စု လၢအစုပူၤန့ၢ်လီၤ. အဝဲတဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဘူးတၢ်လဲ ဝဲ အဝဲဆိၣ် တဆူၣ်တချ့ဒီးမ့ၢ်တလဲၤ တၢ်မၤ န့ၢ်လီၤ. နီန့ၢ် အသိး အဝဲတဒီးန့ၢ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ဘူးတၢ်လဲ တၢ်မဲးတၢ်မၤကတၢ်ကွဲၣ်ဒီး တန့ၣ်တဘျီ တၢ်ဟးကသ့ၣ်ဂီၢ်စ့ၢ်ကိးန့ၢ်ဘၣ်.

**တၢ်မနုၤမၤအသးလဲၣ်**  
 “အိၣ်” ဘၣ်တၢ်ထူးထီၣ်ကွဲၣ်ဆိၣ်လၢတၢ်မၤဝဲ တယံာ်တဖၣ် လၢတဆိၣ်ဒီးတၢ်ဒုးသ့ၣ် ညါဆိန့ၢ်ဘၣ်. အဝဲဆိကမ့ၢ်ဝဲလၢ ဘၣ်တၢ်ထူးထီၣ်ဆိၣ်မ့ၢ်လၢ အဝဲ တလဲၤတၢ်မၤ တန့ နိဖျိ အဖိတဂၤ ဆိၣ်တဆူၣ်အယိန့ၢ်လီၤ.

**တၢ်ယိထံက့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် မၤတၢ်မနုၤလဲၣ်**  
 တၢ်ယိထံက့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် ယိထံ တၢ်တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် ဇီးသုးကျဲၤ ဝဲတၢ်ထီၣ်လိာ်ထံသကိး တၢ်ဒီး “အိၣ်” လၢလိာ်ထံစံးန့ၢ်လီၤ. ပုၤသုးကျဲၤဘၣ်လိာ်မိးမံတၢ် လၢ တဆိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲၣ် “အိၣ်” မ့ၢ်ဂ့ၢ် ဒီးတၢ်မၤကစၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် ဆဲးကျိးန့ၢ် ဆိၣ် ဒီးတၢ်မၤကစၢ် လၢကကတီၢ်လိာ်ဘၣ်တၢ်လၢလိာ်ထံ အလိာ်သိးကဘျီလီၤ ကွဲၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိ လၢ ဘၣ်တၢ်တီၣ်ထီၣ်ဆိၣ်အံၤန့ၢ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်သုးကျဲၤစ့ၢ်ကိးန့ၢ်အီၤလၢပုၤကျိၣ်ထံတၢ် ဝဲဘျီအဝဲအံၤမ့ၢ်ကိးန့ၢ် လီၤ. “အိၣ်” ယုဝဲစုလၢအကြးဒီးန့ၢ် လၢတၢ်မၤကစၢ်အဆိၣ်ဒီးထဲဝဲလၢတၢ်မၤကစၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်ဆိၣ်သၢပုၤက တဲာ်ကတီၢ်သးလၢကတီၢ်ထီၣ်လိာ်က့ၢ်အီၤ လၢ “ကွဲၣ်ဘျီ” နိသိးကဲၤလိာ်န့ၢ်က့ၤအတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်န့ၢ် လီၤ. အတၢ်မၤကစၢ်အၢၣ်လီၤလၢ ကဟ့ၣ် က့ၤအီၤ (၃၆၀၀) ဒီလၢနီၤဒီးအဝဲန့ၢ်ဝဲလၢကြးဒီးန့ၢ်အါန့ၢ် အန့ၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် အဝဲသးမ့ၢ်သမံထွဲလၢ န့ၢ်တၢ်ခွဲးဂ့ၢ်ယာ်ဘၣ် လၢကတဲာ်ဘၣ် အဂ့ၢ် ဒီးမၤဘၣ် လိာ်မိးက့ၤတၢ်ဂ့ၢ်ကိအံၤန့ၢ်လီၤ.

**“အိၣ်” မၤတၢ်မနုၤလဲၣ်**  
 “အိၣ်” ဆဲးကျိး အဝဲလိာ်ကတီၢ် ပုၤတဝဲၤတၢ်မိးလိာ်ထံစံးဒီးပုၤမဲးဘၣ်အီၤလၢအဝဲ ကြး ဒီးန့ၢ်တန့ၣ်တဘျီ တၢ်မၤပျါကတီၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ဘူးဟ့ၣ်လဲ နိ အဆူၣ်တချ့ကတီၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဘူးဟ့ၣ်လဲ သ့ၣ်တဖၣ် ဒီး တၢ်ကြးဒုးသ့ၣ်ညါဆိၣ်ဆိၣ် လၢတၢ်ကထူးထီၣ်ဆိၣ် အဂီၢ်စ့ၢ်ကိးန့ၢ်လီၤ. ဒီးပုၤမဲးဘၣ် စ့ၢ်ကိးအီၤလၢတၢ်ထူးထီၣ်ကွဲၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိတဂၤလၢအတၢ်ပဲတၢ်မၤဒိဖျိဘၣ်ကွဲၣ်ထွဲပိာ်မိၣ်ယိထံအံၤ တဖျါတၢ်မိးစ့ၢ်ကိးသဲးန့ၢ်ဘၣ်.

တၢ်မိးသဲးစံးပုၤမၤတၢ်ဖိ မၤစၢၤ “အိၣ်” လၢတၢ်ကွဲးလိာ်ဆူၣ် တၢ်မၤကစၢ်အဆိၣ် ဒီးတဲာ်ပျါ ဘၣ်ယး တၢ်ဘူးတၢ်လဲလၢကြးဒီးန့ၢ်အစုၤကတၢ်, တၢ်တလဲၤ တုၤတၢ်မၤ လၢတၢ်ကြးဒီးန့ၢ်ဘူးလဲ, တၢ်ဘျီဘၣ် ယး တၢ်မၤလၢ အဆိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်လဲ လၢအလိာ်ပုၤ ရဲၣ် ပုၤယုာ်ဝဲလၢဘၣ် မနုၤတသးလိက့ၤအတၢ်မၤအံၤအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. အဝဲသးလိာ်လၢတၢ်ကဟ့ၣ်လီၤ အီၤ န့ၢ်ကတၢ် တၢ်န့ၢ်သါ, တၢ်တဆူၣ်တချ့တၢ်န့ၢ်သါ, တၢ်ထူးထီၣ်ကွဲၣ်အီၤ အတၢ်န့ၢ်သါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲအဝဲတဒီးန့ၢ်ဘၣ် တၢ်မဲးဆာတၢ်ကွဲး လၢ(၂) န့ၢ် ဝဲၤအလိာ်ဒီးအဝဲမၤပုၤလိာ်တၢ်ကွဲၣ်လၢအမ့ၢ် “တၢ်မၤလိာ်တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်က့ၢ်” အလိာ်သ့ၣ်ကွဲၣ်ဒီးတီၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်မၤလၢအဆိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ် တၢ်ယိထံက့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် အပုၤယဲၤသန့အလိာ်န့ၢ်လီၤ.

# တၢ်ယိဝ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်

တၢ်ယိဝ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် ယိဝ် တၢ်ဂ့ၢ်လၢ တၢ်တီၣ်ထီၣ် လိာ်က့ၢ်အီၤ လၢပုၤတၢ်ဖိတဖၣ် ဖဲ အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကရၢကရိတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်/တၢ်မၤလိာ်တဖၣ် မၤကမၣ်အဝဲသ့ၣ် အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ယိဝ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် ညီၣ်န့ၣ် ဝဲဖျါ ပုၤခဲခိမံကပလၢတၢ် နိပစံးတၢ်အသိး ပုၤလၢအလိာ်က့ၢ်တၢ် မ့ၢ်ဂ့ၢ်နိးပုၤမၤတၢ်ဖိ လၢ အတီၣ်ခိၣ်ရိၣ်ခဲတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ယိဝ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် အမူ အခါမ့ၢ်ဝဲ ဘျါလီၤက့ၢ် တၢ်တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် တဖၣ် ချ့ချ့တသ့ဝဲအသ့ နိးလၢတအိၣ်ဘၣ်နိးတၢ်လၢတၢ်ဘျုးလၢတၢ်စ့ၤန့ၣ်ဘၣ်. တၢ်ယိဝ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် အတၢ်လိာ်ဆိလိာ်သးအိၣ်ဝဲ နိအမ့ၢ် တၢ်တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် တၢ်မၤကစၢ်, ပဒိၣ်ပုၤပုၤဝဲကျိၤဝဲဒုတဖၣ်, ကမျၢၢ်ဝဲစိာ်တီၣ်ဆုၤ ဝဲကျိၤတဖၣ်, လီၤမ့ၢ်ဆူ နိးထံ ဝဲပနံၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

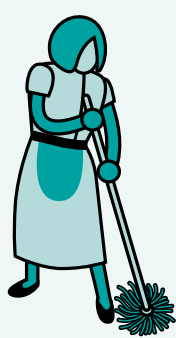
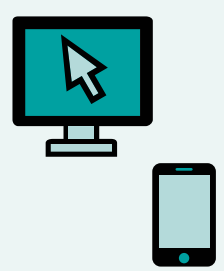
တၢ်ကွဲး ဖျါ ဝဲ ကျိၤ(၄) ဘိ အတၢ်ယိဝ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် အတၢ်လိာ်ဆိ လၢအတၢ်မၤ တဖၣ် နိးနကဆဲးကျိး ဘၣ် အီၤ နိလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢနကမုၤသ့ၣ်ညါအါထီၣ် တၢ်ယိဝ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် နိတၢ်ဖိးသဲးတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လဲၤ ဘၣ်ဆူ ပုၤယဲၤသန့ [www.lawhandbook.org.au/search/ombudsmen](http://www.lawhandbook.org.au/search/ombudsmen)

## တချုး နလဲၤဆူ အတၢ်ယိဝ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ်

ဖဲတချုးနလဲၤနိးဆူ တၢ်ယိဝ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် နိးဘၣ်နိးနကဘၣ် ဝဲ ဘၣ် တၢ်ကရၢကရိမ့ၢ်တဖၣ် ဝဲပနံၣ် လၢ နတၢ်ဂ့ၢ်ကီ နိးနကဘၣ် ဟ့ၣ် အဝဲ သ့ၣ် ခွဲးယၢ်လၢကဘျါလီၤက့ၢ် အီၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နစးထီၣ်အီၤသ့ဝဲဖိဖျါ ဝဲ တၢ်လၢလီၤဝဲဖိလီၤ နိးဂ့ၢ် ပုၤ လၢ နသးတဖၣ်ဘၣ် အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်တဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လီၤအီၤ နိးသၢပုၤ ကျဲအဂ့ၢ်ကတၢ်တဝဲမ့ၢ်ဝဲ ကွဲး လၢလံာ် နိးဝဲ ပုၤ ဘၣ် ယး နတၢ် တီၣ်ထီၣ် တၢ် ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ တၢ်သးတဖၣ် အဂီၢ် န့ၣ်တက့ၢ်.

### ကတီၣ်ထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် တၢ်ကရၢကရိ, ဝဲပနံၣ် မ့ၢ်တဖၣ်တၢ်မၤကစၢ်နိလဲၣ်

ဝဲဖျါ တၢ်ကဲထီၣ်အသးနိလဲၣ်, အဆၢကတီၢ်ဖဲလဲၣ်, တၢ်လီၤဖဲလဲၣ် နိးကွဲး ဖျါ မ့ၢ်န့ၣ် မ့ၢ် သီ တၢ်ဆၢကတီၢ် ပုၤ သ့ၣ်တဖၣ် လၢ နကတီၢ်ဘၣ် တၢ်နိးအီၤ လၢ လီၤဝဲဖိပုၤ အဝဲသ့ၣ် ဝဲ တၢ်မနုၤ တဖၣ် န့ၣ်တက့ၢ်. နိးသန့အသးလၢ န တၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် နကဘၣ်ဘျုးစးမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကါခိၣ် နိအမ့ၢ်အနိ- လိာ်တူၢ်လိာ် စ့တဖၣ်, လိာ်ပျဲကတဖၣ်, တၢ်ဂီၤတဖၣ်, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့လိာ်ဖဲဖျါ တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. နိးဝဲ ဖျါ လၢနဆဲးနိးဘျုး လီၤ က့ၢ် တၢ် ဂ့ၢ်အီၤလဲၣ် စ့ၤကိးန့ၣ်တက့ၢ်. အနိ- နသးလီၤက့ၢ် နစ့, နသးလီၤတၢ်ကယုဝဲသးစ့ၤက့ၢ်န့ၣ် နိး ဝဲဖျါမ့ၢ်ကိး တၢ်ဆၢကတီၢ် လၢ နနိးကွဲးလၢ တၢ်စံးဆၢ ဘၣ်ယး နတၢ်တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် နိးပာ်ကီၤ နလံာ် အခါလၢ နဆူ ထီၣ် တဖၣ်တက့ၢ်.

အတၢ်ယိဝ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ်	အဝဲသ့ၣ်မၤမနုၤလဲၣ်	တၢ်ဂ့ၢ်ပိးလိတဖၣ်နိး တၢ်ဆဲးကျိးအတၢ်လိာ်တၢ်ပီၤမံး နိသး နက တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် နိလဲၣ်	ကဘၣ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲအါတၢ်နိလဲၣ်.
<p><b>တၢ်မၤလၢအဆိၣ်နိးတၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဖိ တၢ်ယိဝ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ်</b></p> 	<p>အဝဲသ့ၣ်ယိဝ်က့ၤဝဲ တၢ် တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် တဖၣ် ဘၣ်ယးနိးတၢ်မၤကစၢ်တဖၣ် နိး မၤစၢၤ ခုးန့ၣ်ပာ်က့ၢ်န့ၣ် လၢ နကတူၢ်လိာ်မၤထွဲ တၢ်ဖိးတၢ်မၤလိာ် ခွဲးယၢ် နိးမ့ၢ်တဖၣ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.</p> <p>မၤစၢၤန့ၣ် လၢ တၢ်ဘျုးလီၤက့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ကီ လၢအဆိၣ် ထီၣ် လၢန့ၣ် နိးတၢ်မၤကစၢ် အဘၣ်စၢၤ သ့ ဝဲ န့ၣ်လီၤ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• တၢ်ဟ့ၣ်ဘျုးလဲ</li> <li>• တၢ်တလဲၤတူၢ် တၢ်မၤ ( တၢ်တဆူၣ်တဆူၣ်တၢ်အိၣ်ခိၣ် အိၣ်ဖိ,တၢ်အိၣ်ဖိဆဲး, နံၣ်ကတၢ် တၢ်အိၣ်ဘၣ်)</li> <li>• တၢ်ဆၢကတီၢ် နံၣ်ဂ့ၢ် လၢ နမၤတၢ်တဖၣ်</li> <li>• တၢ်ဖိးတၢ်မၤအခါကတၢ်တၢ် အနိ- တၢ်ခွဲးသ့ၣ်ညါဆိ, တၢ်ဟ့ၣ်လၢလီၤခဲကတၢ် နိးတၢ် ဘၣ်ပးထီၣ်တၢ်မၤအဆိ</li> <li>• တၢ်ကွဲးတလီၤ တၢ်နိးတၢ်မၤတၢ်တၢ်ပုၤဂၤ</li> <li>• တၢ်သးတလီၤပလိာ် လၢ တၢ်မၤကစၢ်နိးနကရၢစၢၤဖိၣ်ဘၣ်စၢၤ</li> </ul>	<p>တၢ်ကွဲးဘၣ်ယး တၢ်မၤလိာ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အိၣ်ဖျါဖဲ <a href="http://www.fairwork.gov.au/contact-us/language-help">www.fairwork.gov.au/contact-us/language-help</a> လၢကိၣ် (၂၇) ကိၣ် န့ၣ်လီၤ.</p> <p>ကတီၢ်ဆိတၢ်နိးနတၢ်မၤကစၢ် ဝဲတချုး တဆဲး ကျိးတၢ်ယိဝ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် နိန့ၣ်တက့ၢ်. ကဲထီၣ်စ့ၤကိး တၢ်ဘျုး တၢ်ဖိၣ်လၢန့ၣ် လၢနကသ့ၣ်ညါ တၢ်ထီၣ်တၢ်ဘျုးဘၣ်ယး ပုၤ ဆိးစံးလၢယိဖိ တၢ်မၤလိာ် တၢ်ဘျုး တချုး နကတီၢ်တၢ်နိးအဝဲသ့ၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွဲးတဖၣ် နထံၣ် န့ၣ်အီၤသ့ဝဲ <a href="http://www.fairwork.gov.au/how-we-will-help/templates-and-guides/fact-sheets">www.fairwork.gov.au/how-we-will-help/templates-and-guides/fact-sheets</a></p> <p>လၢတၢ်ဂ့ၢ်အဂၤနိးတၢ်ဟ့ၣ်ကွဲးတဖၣ် ဘၣ်လီၤဝဲဖိနိၣ်ဂံၢ် (၁၃၁၃၉၄) မ့ၢ်တဖၣ် ပုၤယဲၤသန့ <a href="http://www.fairwork.gov.au">www.fairwork.gov.au</a></p>	<p>ထူးလီၤန့ၣ်လိာ်က့ၢ်အနိဘၣ် ယး တၢ်မၤလိာ် ဂ့ၢ်လိာ်တီၣ်ထီၣ်/လိာ်က့ၢ် နိးမၤပုၤ အီၤ ဝဲ <a href="http://www.fairwork.gov.au/how-we-will-help/how-we-will-help-you/help-resolving-workplace-issues/">www.fairwork.gov.au/how-we-will-help/how-we-will-help-you/help-resolving-workplace-issues/</a></p> <p>ဆူ က့ၢ်လံာ်သက့ၢ်နိးနိးလၢန့ၣ်ပုၤ ဆဲး ယုၣ်နိးလိာ်လံာ် လၢအလိာ် နိးဖိမံလိာ်သးတဖၣ် ဆူ တၢ်မၤလၢအဆိၣ်နိး တၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဖိ တၢ်ယိဝ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်ထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ/လိာ်က့ၢ် Fair Work Ombudsman GPO Box 2567 Adelaide SA 5001</p>
<p><b>လိာ်ဆဲးကျိးတၢ်မၤလိာ်ပုၤကျဲးဘၣ် လိာ်ဖိးခဲတၢ်</b></p> 	<p>အဝဲသ့ၣ်ယိဝ်က့ၤသ့ၣ်ညါတၢ်တီၣ် ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးနိးပုၤယဲၤသန့မ့ၢ်တဖၣ်လိာ်ဝဲဖိတၢ် ရဲၣ်တၢ်ကျိၤနိးမၤဂ့ၢ်နိးထီၣ်ဝဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤဆဲးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ယးနိးနတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤခဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်မၤစၢၤန့ၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• လိာ်ဝဲဖိအလိာ်အုၣ်ကီၤ</li> <li>• တၢ်ကမ့ၢ်တဖၣ်တဖၣ်လၢအဆိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်ဟ့ၣ် တၢ်ဘျုးတၢ်လဲအပူၤ</li> <li>• တၢ်ကီၤတၢ်ခဲဘၣ်ထွဲးနိးလိာ်ဝဲဖိအဆဲး(နိ)</li> <li>• တၢ်အိၣ်လီၤတၢ်တီၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်အဆၢမၤကတီၢ်မ့ၢ်တဖၣ်ဖိကဟ့ၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖိ</li> <li>• ပုၤယဲၤသန့</li> <li>• တၢ်ဟ့ၣ်ပုၤဟ့ၣ်ကလံာ်ဘၣ်ထွဲးနိးကွဲးထံၣ်ဟ့ၣ်ဖျါ</li> <li>• ပနံၣ်တၢ်မၤလိာ်တဖျါအတၢ်ဆါတၢ်ပုၤဆူန့ၣ်</li> </ul>	<p>လိာ်တဘျုးလၢအဘၣ်ယးနိးလိာ်ဆဲးကျိးတၢ်မၤလိာ်န့ၣ် တၢ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤသ့ဝဲလၢကိၣ် (၃၁)ကိၣ်.ဝဲ(<a href="http://www.tio.com.au/publications/translations">www.tio.com.au/publications/translations</a>) ပုၤယဲၤသန့အပူၤန့ၣ်လီၤ.</p> <p>လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤနိးတၢ်ဟ့ၣ် ကွဲၣ်ဟ့ၣ်မၤအဂီၢ်. ဆဲးကျိးဘၣ်ဖိ ဖျါလိာ်ဝဲဖိနိၣ်ဂံၢ်လၢအမ့ၢ်(၁၈၀၀ ၀၆ ၂ ၀၅၈) မ့ၢ်တဖၣ်လၢယုထံၣ်ကွဲးဘၣ်ဖိ (<a href="http://www.tio.com.au">www.tio.com.au</a>) ပုၤယဲၤသန့န့ၣ်တက့ၢ်.</p>	<p>ဝဲ(<a href="http://www.tio.com.au/making-a-complaint">www.tio.com.au/making-a-complaint</a>) ပုၤယဲၤသန့အပူၤန့ၣ်ပုၤလီၤ ဘၣ်နတၢ်ကခဲးကဒုၣ်အလိာ်က့ၢ်နိးန့ၣ်တက့ၢ်.</p> <p>ကွဲးတၢ်ကခဲးကဒုၣ် အလိာ်ပရၢတဘျုးနိးဆူအီၤဆူ- လိာ်ဆဲးကျိးတၢ်မၤလိာ် ပုၤကျဲးဘၣ်လိာ်ဖိးခဲတၢ် မ့ၢ်နိးလိာ်ကျဲးဖျါ. ဝဲ(လိ)ဘၢ ဝဲထံၣ်ရဲၣ်ယါ ၈၀၀၇</p>

# တၢ်လၢဆူ ပုၤကျဲၤဘၣ်လိာ်ဖိးမံတၢ်အအိၣ်

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ကရၢကရိအဖိခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်မၤလိာ် မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်မၤကစၢ်အတၢ်ခိဆၢလၢနတၢ်တီၣ်တီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်, မ့ၢ်လၢနအိၣ်ဒီးတၢ် ဃွဲးတၢ်ယၢ်လၢနကလၢစီၣ်ဆူတၢ်ဂ့ၢ်ပုၤကျဲၤဘၣ်လိာ်ဖိးမံတၢ်အအိၣ်န့ၣ် လီၤ.

ညီၣ်န့ၢ်ပုၤကျဲၤဘၣ်လိာ်ဖိးမံတၢ်ကမၤနၢလၢနကဘၣ်မၤပုၤတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်တီၣ်အလံာ်တ ကျိၣ်ဒိတဘၣ်လၢအဘၣ်ယးဒီးနတၢ်ကဒူးကဒ့ၣ်အဂ့ၢ်အကျိၣ်န့ၣ် လီၤ. နမ့ၢ်သးလိာ်တၢ်မၤစၢၤလၢပုၤတဂၤလၢနန့ၢ်အိၣ်သ့ၣ်အမ့ၢ်ဖူဖိထၢဖိအကျိၣ်တဂၤမ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်မၤပုၤ မၤတၢ်ဖိအအိၣ်ဖဲလၢနဘၣ်ဆၢၣ်ဖိးဒီးတၢ်ယိထံက့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်တီၣ် တီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဖိ/ လိာ်က့ၢ်အကတီၢ်န့ၣ်နကဘၣ်ဆဲးလီၤနမံလၢလံာ်တကျိၣ်ဒိတဘၣ်အပူၤလၢနဟ့ၣ်စီ ဟ့ၣ်ကမီၤပုၤတဂၤလၢလၢကဟူးဂၤမၤတၢ်လၢနခၢၣ်စးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

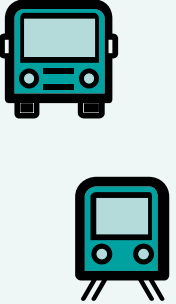
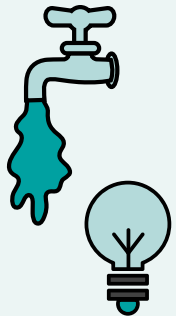
ဖဲနဒူးအိၣ်တီၣ်နတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်တီၣ်အခါန့ၣ်တသ့ဖဲအသ့ဟ့ၣ်တီၣ်နတၢ်ဂ့ၢ်အလၢအပုၤအါအါလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢနကဟ့ၣ်တီၣ်အီၤဖဲနအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်တီၣ် ဆူတၢ်ကရၢကရိမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိးတၢ်မၤလိာ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်မၤကစၢ်အဖိခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. မ့ၢ်န့ၢ်, တၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်လိာ်တၢ်ကျဲၤလိာ်လိာ်ဆဲးလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဖဲကဲ တီၣ်သးအဂ့ၢ်န့ၣ် ကဘၣ်ပၣ်ယုၣ်လိာ်တၢ်လိာ်ဆဲးန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ယုၣ်တီၣ်လၢတၢ်ကဘၣ် ဟ့ၣ်မၤစၢၤကျဲၤနကျိၣ်စ့လၢတၢ်ဘျီကျဲၤတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လိာ်ဘၣ်လၢနကဘၣ် ဝဲၤပျီၤတီၣ်မ့ၢ်ကျိၣ်စ့လၢနယုၣ်တီၣ်န့ၣ်ကမ့ၢ်ဝဲဆဲးအါဒီးနကဘၣ်ဂံၢ်တီၣ်ဒုဒုတီၣ်ကျိၣ် စ့တၢ်လၢၣ်ဘျီလၢၣ်စ့ၤကမ့ၢ်ဝဲဆဲးအါလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒၤန့ၣ်လိာ်ယၢ်နတၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါန့ၣ်လၢတဘျီတခါန့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ကတၢ်တၢ် ယၢ်ဝဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်တကျိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကသဘၣ်သဘၣ်ဝဲလၢတၢ်ယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဆဲး စၢၤလၢနတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်တီၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် လီၤ.

## တၢ်မၤန့ၢ်ပုၤကတီၢ်ကျိးထံတၢ်

လၢနတၢ်ဆဲးကျိးဒီးဝဲထံၣ်ရံၤ(အိၣ်(မံ)ဘး(ဒ်)စဲ)ဝဲလၢၣ်အပူၤန့ၣ်နဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကလီ ပုၤကတီၢ်ကျိးထံတၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကရၢၣ်ကျဲၤတၢ်ဆဲးလၢနဂီၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်နရဲၣ် ကျဲၤလၢနနီၢ်ကစၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. နယုၣ်မးမၤန့ၢ်အါတီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီးပုၤကတီၢ်ကျိးထံတၢ်သ့ဝဲဖဲတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လိာ်ကဘျိးတၢ်ဆဲးပုၤန့ၣ်လီၤ.

လၢလိာ်ဝဲစိတၢ်ကျိၣ်ထံအဂီၢ်, ကိး ၁၃၁၄၅၀ တက့ၢ်. လၢပုၤကျိၣ်ထံတၢ်ဖိကဟဲဆူနတၢ်သ့ၣ်နံၤဖးသိလၢနီၢ်ကစၢ်အဂီၢ်, ကိးဘၣ် ၁၃၀၀၆၅၅၀၈၂ တက့ၢ်.

အတၢ်ယိထံက့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ် တီၣ်တီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဖိ/ လိာ်က့ၢ်	အဝဲသ့ၣ်မၤမနုၤလဲၣ်	တၢ်ဂ့ၢ်ဖိးလိာ်တဖၣ်ဒီး တၢ်ဆဲးကျိးအတၢ်လိာ်တၢ်လိာ်မံ ဖိသီး နက တီၣ်တီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဖိ/ လိာ်က့ၢ် ဖိလဲၣ်လၢ	ကဘၣ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲအါတၢ်ဖိလဲၣ်.
<p><b>ကမ့ၢ်တၢ်လၢတီၣ်က့ၤလိာ်ပုၤမၤဘၣ် လိာ်ဖိးမံတၢ်</b></p> 	<p>အဝဲသ့ၣ်ယိထံသ့ၣ်ညါတၢ်တီၣ်တီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီးကမ့ၢ်တၢ်လၢတီၣ် က့ၤလိာ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးလုၣ်မ့ၢ်အူ, လုၣ်မ့ၢ်အူဖုၣ် (ထြဲ(မံ)ဒီးဘး(မံ)တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.</p> <p>ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အစၢၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ် မၤစၢၤန့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ကမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်က့ၤအခး(ဒ်မၤခံး)</li> <li>• တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤအခးဟ့ၣ်ကီၢ် - ဒီးခဲးဂျၢၣ်</li> <li>• လဲးမးကဟ့ၣ်အတၢ်ဟးဂ့ၢ်ဟးဂီၢ်</li> <li>• လုၣ်မ့ၢ်အူတဖၣ်ပုၤလုၣ်ကွဲၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ပတုၣ်ကွဲၣ်အီၤ</li> <li>• ပုၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်စီဟ့ၣ်ကမီၤအီၤ(ကမ့ၢ်တၢ်လၢတီၣ် က့ၤလိာ်အပူၤမၤတၢ်ဖိ)</li> <li>• ပုၤတိစၢၤမၤစၢၤတၢ်ဖိ</li> </ul>	<p>လၢတၢ်ယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီးကမ့ၢ်တၢ်လၢတီၣ် က့ၤလိာ်အပူၤကျဲၤဘၣ်လိာ်ဖိးမံ တၢ်ဆဲးကျိးန့ၣ်ထံၣ် န့ၢ်အီၤသ့ဝဲလၢကျိၣ်(၈)ကျိၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပုၤယံၤသန့အမ့ၢ်မ့ၢ်ဝဲ <a href="http://www.ptovic.com.au/images/documents/Translation_brochure.pdf">www.ptovic.com.au/images/documents/ Translation_brochure.pdf</a></p> <p>လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအါတီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိးဒီးတၢ်ဟ့ၣ် ကျိၣ်ဟ့ၣ်ဖးအဂီၢ်, ဆဲးကျိးဘၣ်ဒီ ဖျီလိာ်စီနီၣ်ဂံၢ်လၢအမ့ၢ်(၁၈၀၀ ၄၆၆ ၈၆၅)မ့ၢ်တမ့ၢ်လဲၣ်ယုထံၣ် န့ၢ်ဘၣ်ဖဲ(<a href="http://www.ptovic.com.au">www.ptovic.com.au</a>)အပုၤယံၤ သန့န့ၣ်တက့ၢ်.</p>	<p>မၤပုၤတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲအါတၢ်ဆဲးလိာ်တကျိၣ် ဖဲ <a href="http://www.ptovic.com.au/make-a-complaint/complaintform">www.ptovic.com.au/make-a-complaint/complaintform</a> န့ၣ်တက့ၢ်.</p> <p>ကွဲးလံာ်ပရၢဂ့ၢ်လိာ်ဝဲအါတၢ်ဒီးဆူဆူ Public Transport Ombudsman PO Box 538 Collins Street West Melbourne VIC 8007 န့ၣ်တက့ၢ်.</p>
<p><b>လိမ့ၢ်ဂံၢ်ဘၣ်သဟီၣ်ဒီးထံၣ်ဆူပုၤကျဲၤဘၣ် လိာ်ဖိးမံတၢ်</b></p> 	<p>အဝဲသ့ၣ်ယိထံသ့ၣ်ညါတၢ်တီၣ်တီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိးဘၣ်ယးဒီးလိမ့ၢ်အူ, ထံမိးနီၣ်ဒီး ဒီးကိသဝဲတၢ်မၤလိာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.</p> <p>ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အစၢၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်မၤစၢၤန့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ် လီၤ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• တၢ်မၤလိာ်တဖျၢၣ်အတၢ်ကမ့ၢ်ဂံၢ်စၢၤတၢ်လၢကနီၢ်ဟ့ၣ် လိာ်မ့ၢ်လိမ့ၢ်အူ, ထံမိး နီၣ်ဒီးကိသဝဲပတုၣ်တီၣ် ဝဲတၢ်ပျီၤကွဲၣ်.</li> <li>• တၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်တဖၣ်လၢအအိၣ်တီၣ်ဖဲနလံာ်ဟ့ၣ် တၢ်ဘျးတၢ်လဲအပူၤ</li> <li>• ပနံၣ်တၢ်မၤလိာ်တဖျၢၣ်အတၢ်ဆါတၢ်ပူၤဆူနအိၣ်</li> <li>• တၢ်ဆိတလဲသုးကွဲၣ်ကျိၣ်</li> <li>• စ့ဆူတၢ်မၤလိာ်အဂၢၤတတီၢ်လၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျီ</li> <li>• တၢ်ကီၢ်တဖၣ်လၢအပၣ်ထွဲယုၣ်ဒီးလိမ့ၢ်အူအတၢ် မ့ၢ်ဂ့ၤ, လိမ့ၢ်အူပျီမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကိသဝဲဒီးထံမိးဘိတဖၣ်.</li> </ul>	<p>လိာ်တဘျီ လၢအဘၣ်ယးဒီးလိမ့ၢ်ဂံၢ်ဘၣ်သဟီၣ်ဒီးထံမိးနီၣ်ဒီးအပူၤကျဲၤဘၣ် လိာ်ဖိးမံတၢ်န့ၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤသ့ဝဲလၢကျိၣ်(၃၁)ကျိၣ်.ဖဲ(<a href="http://www.ewov.com.au/publications-and-media/translations">www.ewov.com.au/publications-and-media/translations</a>)ပုၤယံၤသန့အပူၤန့ၣ်လီၤ.</p> <p>လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအါတီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိးဒီးတၢ်ဟ့ၣ် ကျိၣ်ဟ့ၣ်ဖးအဂီၢ်, ဆဲးကျိးဘၣ်ဒီ ဖျီလိာ်စီနီၣ်ဂံၢ်လၢအမ့ၢ်(၁၈၀၀ ၅၀၀ ၅၀၉)မ့ၢ်တမ့ၢ်လဲၣ်ယုထံၣ် န့ၢ်ဘၣ်ဖဲ(<a href="http://www.ewov.com.au">www.ewov.com.au</a>)အပုၤယံၤသန့န့ၣ် တက့ၢ်.</p>	<p>မၤပုၤတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲအါတၢ်ဆဲးလိာ်တကျိၣ် ဖဲ <a href="http://www.ewov.com.au/complaints/complaint-form">www.ewov.com.au/complaints/complaint-form</a> န့ၣ်တက့ၢ်.</p> <p>ကွဲးလံာ်ပရၢဂ့ၢ်လိာ်ဝဲအါတၢ်ဒီးဆူဆူ Energy and Water Ombudsman GPO Box 469 Melbourne VIC 8060န့ၣ်တက့ၢ်.</p>

\*လၢနကယုထံၣ်န့ၣ်ဘၣ်ယးဒီးပုၤကျဲၤဘၣ်လိာ်ဖိးမံတၢ်အဂၢၤတဖၣ်လၢအနီၢ်ပူၤတၢ် ဂ့ၢ်လၢတၢ်တီၣ်တီၣ်အီၤတဖၣ်အဂီၢ်, ဖိသီးန့ၢ်ဘၣ်အါတီၣ်ဖိးသဲးစးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိး အဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်ယုထံၣ်ကွဲၣ်ဘၣ်ဖဲ ([www.lawhandbook.org.au/search/ombudsmen](http://www.lawhandbook.org.au/search/ombudsmen)) ပုၤယံၤသန့အပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

# လာတီးဒီးနဲ့အိတ်ဂ်ဂါတီဂျိုးဒီးတံဆိပ်ထွဲမေ့မော့အင်္ဂါ

တံကီတံခဲမုာ်အိတ်ဂ်ဂါတီဂျိုးဒီးပဒိတ်ဝဲကျါဝဲဒုတခါခါန့ဉ်းသဲစးပုတဝါအပုမေ့မော့တံဖိတဖဉ်ဟ့ဉ်န့တံမေ့မော့သဘူသုဝဲဒုန့ဉ်လီၤ. ဖိးသဲစးပုတဝါအပုမေ့မော့တံဖိတဖဉ်အတံဖိးတံမေ့မော့အိတ်ဂ်ဂါဒီးန့ဉ်မး, အယိတ ချူးလာတံထိတ်လိတ်သ့ဉ်အဖးကတီၢ်န့ဒါသါဒ်န့ဉ်နကဘၣ်အိတ်ဂ်ဂါဒီးန့ဉ်လီၤ. တချူးလာန့လဲၤဆူတံထိတ်လိတ်သ့ဉ်အဖးကတီၢ်ဒီးဘၣ်န့ဉ်ဟ့ဉ်ပုတကတီၢ်ဂျိုးဒီးတဖဉ်အိတ်ဂ်ဂါတီဂျိုးဒီးလဲၤဟီၣ်ပုတကတီၢ်အလိတ်အုဉ် ကီၤအကါဒိတ်တဖဉ် ယုာ်ဒီးန့တက့ၢ်န့မုာ်လိတ်ဘၣ်ပုတကတီၢ်ကျိးထံတံတဂါန့တချူးလာန့တုၤ ဒီးဆူန့တံထိတ်လိတ်သ့ဉ်အဖးကတီၢ်အပုမေ့မော့, တဲဘၣ် ဖိးသဲစးပုတဝါအပုမေ့မော့တံဖိးသိးအဝဲသ့ဉ်ရဲဉ်ကျါန့န့ကသ့အင်္ဂါတက့ၢ်.

လာနကထံဉ်န့ဖိးသဲစးပုတဝါမေ့မော့တံလဲၤအိတ်ဂျိုးဒီးန့အင်္ဂါလဲၤ ကွၢ်ယုထံဉ်န့ဘၣ်ဖဲ(www.fclc.org.au/)ပုာ်ယဲၤသန့အပူၤန့တက့ၢ်.

တံဂျိုးဒီးအလိတ်အံၤန့ဘၣ်တံကွၢ်ကခါက့ၤအီၤလဲၤ (Gabrielle Marchetti, Job Watch and Shifrah Blustein, Brimbank Melton Community Legal Centre.)တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

တံဆူန့မလီၤတံး မုာ်န့ဉ်မိတ်မုာ်ဆူဉ်ချ့ ၂၀၁၆, တံဂျိုးဒီးအလိတ်နီဉ်ဂံၢ်ခဲ : တံန့ပာ်ပုကျါဘၣ်လိတ်ဖိးမံတံဒီးဒုးအိတ်ထိတ် တံဂျိုးဒီးအလိတ်အီၤ, မိတ်မုာ်ဆူဉ်ချ့, ဝဲ(လဲ)ဘၣ်.



တံဂျိုးဒီးအလိတ်အံၤန့မုာ်တံမော့မော့သကိးလာတံမေ့မော့အိတ်ထိတ်ထိတ်မုာ် ကျါဝဲကျါအတံဖိးသကိးမေ့မော့အပူၤဒီးတံယုထံဉ်လီၤပလိတ်လာတံပုာ်လုာ်ဟ့ဉ်ပုာ် လိတ်သးလာပုာ်ဘၣ်ကိဘၣ်ခဲဖိအင်္ဂါဒီးမိတ်မုာ်မိတ်မော့လာအသးလိာ်အိတ် လိာ်အိးတဖဉ်အတံယုထံဉ်ဟ့ဉ်ပုာ် (မုာ်န့ဉ်မိတ်မုာ်ဆူဉ်ချ့, ၂၀၁၆) .တံယုထံဉ်အလိတ်ဟ့ဉ်ပုာ်အံၤမုာ်ဝဲတံကွၢ်ဖံၤထဲအဲကလံးကျိတ်တခါဖိးဒ်တံလာပထံဉ်ဘၣ်အီၤအသိး, ဒီးလိာ်အဂါတဘၣ်န့ဘၣ်တံအိုဂျိုးဒီးအိတ်ထိတ်အီၤအသိးကမေ့မော့ဟီၣ်ပုတကတီၢ်တဖဉ် လာကန့ပာ်ဆိးကါပုကျါဘၣ်လိတ်ဖိးမံတံအတံရဲဉ်တံကျါတဖဉ်န့ဉ်လီၤ. တံဂျိုးဒီးတဖဉ် အိတ်ထိတ်အံၤပထံဉ်န့အီၤသ့ဝဲဖဲ(www.whwest.org.au/health-promotion/wellbeing/economicparticipation)အပုာ်ယဲၤ သန့အပူၤန့ဉ်လီၤ.



မုာ်န့ဉ်မိတ်မုာ်ဆူဉ်ချ့ ၂၀၁၆  
**www.whwest.org.au**  
 လီၤတံး: 03 9689 9588  
 လီၤဆူဉ်ချ့: 03 9689 3861  
 လီၤလိာ်ပရၢအမံး: info@whwest.org.au